

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA ANTICORUPȚIE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198, MD-2004, Tel.: /373 22/ 257-401

www.procuratura.md/anticoruptie e-mail: proc-ant@procuratura.md

12.02.2025 nr.1140

la nr.18-69-1121 din 03.02.2025

Domnului Roman CAZAN
Secretar general adjunct
al Guvernului

AVIZ

asupra Proiectului de lege privind modificarea unor acte normative

Procuratura Anticorupție a studiat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (*evaluarea performanțelor judecătorilor și procurorilor*), inițiativă legislativă înregistrată la Cancelaria de Stat cu numărul unic **57/MJ/2025**, ca rezultat formulând următoarele obiecții și propuneri de îmbunătățire.

Art. I. Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură

Articolul 29.

Alin.(4)

Se propune excluderea reglementării de la **lit. d)** *„dacă din circumstanțele și din materialele cauzei disciplinare rezultă necesitatea efectuării evaluării performanțelor”*.

Incidentele de disciplină a subiectului și aspectele de evaluare a performanțelor lui, sunt chestiuni distincte, se stabilesc a fi prezente sau nu, anumite abateri de la normele de etică sau disciplinare și respectiv se apreciază, după criterii total diferite, care nu au o legătură intrinsecă între ele.

Mai mult, varianta de reglementare propusă *„din circumstanțele și din materialele cauzei disciplinare rezultă necesitatea efectuării evaluării performanțelor”*, fac trimitere la o versiune preliminară a anumitor circumstanțe, invocate de către autorul sesizării într-o procedură disciplinară distinctă și pendinte, însă nu rezultă un fapt constatat și rămas definitiv prin adoptarea actului judiciar corespunzător, inclusiv și după epuizarea căilor de atac la care au recurs părțile. Bănuielile rezonabile care au stat la baza inițierii unei proceduri disciplinare, pe parcursul examinării cauzei, ar putea să nu se mai confirme.

Se propune excluderea reglementării de la **lit. e)** *„în cazul existenței dubiilor privind neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a atribuțiilor de procuror-șef, fără o justificare rezonabilă”*.

Funcția de procuror sau mandatul de procuror-șef, nu poate fi discutat prin mecanismul interpretabil care se propune a fi legiferat, nu poate fi acceptat instituirea unui temei care are la bază doar „dubii” și „justificare rezonabilă”, așa cum se menționează în propunerea de reglementare criticată.

Atribuțiile procurorului-șef sunt prevăzute la art.53¹ alin.(2) din Codul de procedură penală și respectiv la art.13 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, care fac trimitere la dispozițiile legii procesual penale.

Realizarea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu de către procuror sau procurorul-șef, pot fi constatate prin instituția răspunderii disciplinare și constituie abateri disciplinare conform art.38 lit. a) îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu prevăzute la art.6 alin.(3) din Lege, și anume să-și îndeplinească obligațiile de serviciu în conformitate cu Constituția, jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Respectiv, de vreme ce un astfel de mecanism există și poate fi constatată o eventuală nerealizare corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu prin prisma răspunderii disciplinare, cu toate consecințele ce survin, nu este oportun a fi instituit un exercițiu repetitiv și prin prisma evaluării performanțelor.

Mai mult, autorul proiectului operează cu noțiunile de „dubii”, „justificare rezonabilă” la instituirea unui nou criteriu de evaluare a performanțelor unui procuror-șef, care sunt termeni vagi, ambigui, lipsiți de claritate și previzibilitate.

În opinia [Comisiei de la Veneția CDL-AD\(2023\)005](#)¹ din 14.03.2023, în Cap. III, este constată problematica criteriului de „*dubii serioase*”, aplicabil în exercițiu de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, la pct. 66-67: „*Procedura de evaluare, în termenii prevăzuți și în ceea ce privește consecințele, are asemănări din punct de vedere material cu procedurile disciplinare; efectul nepromovării evaluării (eliberarea din funcție) din punct de vedere material este același ca pentru cele mai grave abateri disciplinare sau ale unei pedepse accesorii care rezultă dintr-o condamnare penală pentru unele infracțiuni grave. Prin urmare, ar fi mai bine dacă CSM/CSP ar ajunge la o concluzie în baza unei certitudini coerente, în timp ce standardul „dubiilor serioase” ar fi lăsat Comisiei de evaluare spre aplicare. ... Ceea ce constituie o sursă de îngrijorare pentru Comisia de la Veneția este faptul că CSM/CSP decide pe baza criteriului „dubiilor serioase”. ”*

La fel, din constatările Curții Constituționale făcute în [Hotărârea nr.2 din 16.01.2025](#)², pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, la pct.99, a stabilit că, prin compararea expresiei de „*dubii serioase*” cu textul „*dovezile care confirmă*”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii. În continuare raționamentelor arătate, potrivit pct.102 din Hotărârea amintită, Curtea a constatat că într-o opinie *amicus curiae* referitoare la proiectul de lege privind verificarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor Comisia de la Veneția și Directoratul General pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului au afirmat că, având în vedere rolul decizional pe care îl

¹ www.constcourt.md/public/files/file/comisia_venetia/2023/CDL-AD2023005.pdf

² https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_2_2025_282a_2023_rou.pdf

au CSM și CSP în procedura de evaluare, criteriul „*dubiilor serioase*” reprezintă un standard de probă potrivit doar pentru Comisiile de evaluare externă și nu pentru organele de autoadministrare.

Procedura de evaluare a performanțelor procurorilor, în termenii prevăzuți de Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură dar și în ceea ce privește consecințele acestui exercițiu, are asemănări din punct de vedere material cu procedurile disciplinare, efectul nepromovării unei astfel de evaluări din punct de vedere material este același ca pentru cele mai grave abateri disciplinare sau ale unei pedepse complimentare care rezultă dintr-o condamnare penală pentru unele infracțiuni (eliberarea din funcție).

Respectiv, așa cum a indicat și Comisia de la Veneția în pct.67, 69 din Opinia formulată, ar fi mai indicat ca organele de autoadministrare, cum ar fi Consiliul Superior al Procurorilor, să ajungă la o concluzie în baza unei certitudini coerente, în timp ce standardul „*dubiilor serioase*” nu asigură garanțiile corespunzătoare procedurii aplicate subiectului iar problematica aplicării acestui criteriu subiectiv, s-ar contura mai ales în cazul în care organul de autoadministrare ar decide să dispună demiterea unui procuror pe baza „*dubiilor*” cu privire la faptul că acesta a încălcat o normă de conduită profesională.

Gravitatea situației operării cu criteriile de „*dubii*” și „*justificare rezonabilă*” la evaluarea performanțelor procurorului, este amplificată mai ales de faptul că, dacă în cazul evaluării externe a procurorilor și judecătorilor acest exercițiu este *extraordinar și singular*, atunci în cazul evaluării performanțelor procurorului, acest exercițiu este ordinar și continuu în cariera procurorului iar operarea cu astfel de criterii interpretative și subiective, nu reprezintă altceva decât o subminare a independenței subiecților care fac parte din această categorie profesională, tratați permanent de puterea legislativă și executivă cu o doză de ostilitate inexplicabilă.

Alin.(5)

Se propune excluderea reglementărilor propuse pentru lit. c) *membrii Consiliului Superior al Procurorilor, din oficiu sau la propunerea Inspecției procurorilor sau Colegiului de disciplină și etică – în cazul prevăzute la alin. (4) lit. d);* și respectiv pentru lit. d) *membrii Consiliului Superior al Procurorilor din oficiu, cu indicarea motivelor pentru care este necesară evaluarea – în cazul prevăzute la alin. (4) lit. e),* fiind incidente aici explicațiile făcute supra, pentru alin.(4) lit. d) și e).

Mai mult, în contextul în care componența Consiliului Superior al Procurorilor nu reprezintă o majoritate a procurorilor ci majoritate este deținută de reprezentanți numiți de către Parlament, Guvern, Președinție și societatea civilă, există riscul că acest organ de auto-administrare al procurorilor ar putea iniția, din oficiu, acțiuni împotriva procurorilor-șefi care își exercită atribuțiile constituționale din motive politice sau alte motive subiective. La acest punct, raportul GRECO din 28 noiembrie 2024 a atenționat Republica Moldova despre aceste îngrijorări: „*GRECO regretă că nu s-au înregistrat progrese în ceea ce privește componența Consiliului Superior al Procurorilor, din moment ce ministrul Justiției (cel puțin până în 2026)*

și președintele Consiliului Superior al Magistraturii vor continua să fie membri din oficiu.”³

Articolul 30.

Alin.(3)

Se propune excluderea reglementării de la **lit. b)** „*calitatea administrării subdiviziunii conduse*”.

În primul rând termenul de „*calitate*” este o chestiune subiectivă, care nu poate fi apreciată după anumiți parametri obiectivi.

În altă ordine de idei, acest criteriu cum a fost prevăzut pentru lit. b) „*calitatea administrării subdiviziunii conduse*” de fapt este identic cu criteriul prevăzut pentru lit. a) care se referă la „*capacitățile manageriale*”, neexistând o diferențiere între ele.

Se impune concretizarea criteriului instituit la lit. c), or termenul de „*integrare*”, nu este clar, previzibil și la care aspecte obiective se referă.

Alin.(4)

La **lit. c)** după sintagma „*punctajul*” se propune a fi completat cu sintagma „*motivat*”.

Orice punctaj, care este oferit de către Colegiu urmare a realizării exercițiului de evaluare a procurorilor, trebuie să fie motivat în parte pentru fiecare calificativ/criteriu, așa cum sunt indicate la alin.(1), (2) sau (3).

Nu poate fi acceptată situația faptică existentă la zi, când punctajul aplicat urmare a evaluării, nu este motivat prin raportare la criteriile aplicate. Ceea ce indică la o încălcare a drepturilor subiectului supus evaluării când nu se poate apăra prin instituția contestării, dacă nu sunt motivate hotărârile.

O practică similară prin care punctajul oferit subiectului evaluat se motivează corespunzător fiecărui criteriu, există la zi și se aplică transparent la evaluarea performanțelor judecătorilor, ceea ce sporește obiectivitate procesului și credibilitatea în astfel de proceduri.

Cu respect,

**Procuror-șef al
Procuraturii Anticorupție**

Veronica DRAGALIN

Ex. R. Porubin
Tel: 069999585

³ <https://www.coe.int/en/web/chisinau/-/council-of-europe-s-anti-corruption-body-publishes-follow-up-report-on-the-republic-of-moldova>